Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens
nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk
E26.001672

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Ja

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 3 november 2026
Onderwerp Afdoen motie 'Bouwen aan kansen voor iedereen': een verkennend onderzoek naar een Nijmeegs Bouwdepot

Geachte leden van de raad,

Op 10 september 2025 heeft u de motie ‘Bouwen aan kansen voor iedereen’ aangenomen. Daarin riep u het college op om een verkennend onderzoek te doen naar de noodzakelijke randvoorwaarden, kosten en baten voor een Bouwdepot voor de meest kwetsbare jongeren. Het Bouwdepot biedt jongeren in een kwetsbare positie een jaar lang financiële steun en begeleiding, zodat zij vanuit rust en bestaanszekerheid kunnen werken aan een stabiele en zelfstandige toekomst. Wij hebben deze motie uitgevoerd en informeren u daarover in deze brief. In de bijlage is het onderzoek opgenomen.

Opzet van het onderzoek
Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een combinatie van bureauonderzoek en gesprekken. De gesproken partijen zijn onder andere Stichting het Bouwdepot, Nijmeegse zorgaanbieders, andere gemeenten, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en interne collega’s van de gemeente Nijmegen. Het onderzoek laat zien:

- Wat de aanpak van het Bouwdepot inhoudt en hoe het beoogt te werken;
- Hoe het Bouwdepot zich verhoudt tot het bestaande zorg- en interventielandschap voor jongeren in Nijmegen;
- Welke juridische overwegingen er spelen rondom het Bouwdepot;
- Welke ervaringen en resultaten inmiddels in andere gemeenten zijn opgedaan;
- Wat de kosten en baten zijn van een pilot in Nijmegen;
- Wat er nodig is om een pilot in Nijmegen vorm te geven.

In deze brief staan we stil bij vier belangrijke bevindingen uit het onderzoek. Daarna reflecteren we op het onderzoek. Zoals u weet heeft het college in het coalitieakkoord 2026-2030 immers de ambitie opgenomen om per 2028 met een pilot van het Bouwdepot te starten.

1. Het Bouwdepot draagt bij aan rust, autonomie en toekomstperspectief
Pilotprojecten met het Bouwdepot in Amersfoort en Eindhoven laten daar zien dat het Bouwdepot voor veel deelnemers bijdraagt aan rust, autonomie en toekomstperspectief. Jongeren ervaren het als 'een kans krijgen' in plaats van 'hulp nodig hebben' en krijgen ruimte te experimenteren met werk, opleiding of participatie zonder angst voor sancties. Daarmee levert het Bouwdepot maatschappelijke baten op die niet in geld uit te drukken zijn.

2. Inbedding in het bestaande zorg- en interventielandschap is essentieel
Het onderzoek laat zien dat we in Nijmegen al veel verschillende interventies hebben om kwetsbare jongeren te ondersteunen: informatieve en psychosociale ambulante begeleiding, het Tussen Wal en Schip-netwerk 18-/18+, financiële ondersteuning vanuit de Participatiewet (bijstandsuitkering), begeleiding naar school of werk, een Financieel Expert in de Wijk speciaal voor jongeren en het Jongerenperspectieffonds voor jongeren met problematische schulden. Deze interventies dragen bij aan de doelen die het Bouwdepot beoogt. Ook is de ambitie om op 1 januari 2027 met de pilot Wonen Eerst Jongvolwassenen te starten, waarbij we jaarlijks 50 Nijmeegse jongvolwassenen huisvesten die (dreigend) dak- en/of thuisloos zijn. Naast een woning ontvangen ze laagdrempelige ondersteuning op maat om hun leven op de rit te krijgen.[1] Het onderzoek geeft aan dat het bij het opzetten van een Nijmeegs Bouwdepot belangrijk is om dit goed in te bedden in het bestaande zorg- en interventielandschap.

3. Het Bouwdepot verdient zichzelf financieel niet terug
Uit de Nijmeegse analyse blijkt dat de gemeente de kosten van een Bouwdepot financieel niet terugverdient. Stichting Het Bouwdepot becijfert in haar maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) dat de gemeente de kosten van de investering in drie jaar terug kan verdienen. Het verschil zit er deels in dat Stichting Het Bouwdepot maatschappelijke baten, zoals een hogere kwaliteit van leven, uitdrukt in geld. In de Nijmeegse analyse zijn alleen de daadwerkelijke (potentiële) financiële baten opgenomen en uitgedrukt in bedragen, zoals een vermeden beroep op opvang. De maatschappelijke baten zien we als gemeente immers niet terug in de vorm van een financiële besparing. Het belangrijkste advies van dit hoofdstuk is om potentiële besparingen niet bij voorbaat op te nemen in de begroting. Toekomstige besparingen zijn onzeker en moeilijk toe te rekenen aan één interventie.

4. Er bestaat een juridisch spanningsveld rondom het Bouwdepot
Een belangrijk aandachtspunt bij de uitwerking van een pilot is het spanningsveld tussen het Bouwdepot en de Participatiewet. Het Bouwdepot biedt immers fundamentele inkomensondersteuning op gemeentelijk niveau, terwijl inkomenspolitiek op grond van de huidige wetgeving een verantwoordelijkheid van het Rijk is. Het ministerie heeft wel begrip voor lokale pilots, maar verleent hier geen formele status aan. Verder geeft het onderzoek het advies mee om bij de selectie van deelnemers te werken vanuit een heldere doelgroepafbakening en transparante criteria.

[1] Tijdens het verkennend onderzoek naar het Bouwdepot was Wonen Eerst Jongvolwassenen nog in de ontwikkelingsfase.

Reflectie
Het college erkent de waarde van de grondige verkenning naar een Nijmeegs Bouwdepot en dankt de gemeenteraad voor het genomen initiatief. De verkenning helpt om een goed gesprek te voeren over een pilot met het Bouwdepot. Daarin vindt het college ten eerste de analyse van de bestaande interventies in relatie tot het Bouwdepot verhelderend. De analyse wakkert echter ook de vraag aan of het wenselijk is om nog een aparte interventie op te zetten gericht op (dreigend) dak- en/of thuisloze jongeren. We hebben al veel interventies die gericht zijn op kwetsbare jongeren en de overlap met Wonen Eerst Jongvolwassenen is groot wat betreft doelstellingen en doelgroep. Daarbij acht het college het hebben van een woning nog belangrijker voor (financiële) rust, autonomie en toekomstperspectief dan het maandelijkse bouwbudget[2] dat het Bouwdepot jongeren biedt. De jongeren binnen Wonen Eerst Jongvolwassenen ontvangen immers ook begeleiding en indien nodig een bijstandsuitkering. Andersom krijgen jongeren in het Bouwdepot naast hun bouwbudget niet automatisch een woning toegewezen. Om jongeren vooruit te helpen moeten we werken vanuit een integrale benadering, niet met allerlei losse projecten.

Daarnaast heeft dit college de ambitie om hulp aan inwoners te vereenvoudigen. Denk hierbij aan het toewerken naar een Nijmeegs Maatschappelijk Meedoenbudget, maar ook aan de aanpak van de Buurtteams om gezinnen en kinderen licht en dichtbij te ondersteunen. Verschillende interventies met grote overlap dragen niet bij aan de vereenvoudiging van ondersteuning. Ze maken het juist complexer voor inwoners.

Tot slot constateren we dat in het coalitieakkoord is uitgegaan van het Bouwdepot als een budgetneutrale interventie door een besparing op zorgkosten. Het verkennende onderzoek laat zien dat dat niet realistisch is en adviseert om mogelijke besparingen niet bij voorbaat als dekking in te boeken.

Conclusie en vervolg
Het college wil de dingen die we doen, goed doen. Voor de jongeren, voor de organisatie en voor de raad. Gezien bovenstaande omstandigheden denken we dat principe voor het Bouwdepot niet waar te kunnen maken. Het college ziet momenteel geen meerwaarde en noodzakelijkheid voor een aanvullende interventie met het Bouwdepot. Bovendien blijkt de geraamde financiële dekking voor deze interventie zoals opgenomen in de Stadsbegroting 2027-2030 – een besparing op zorgkosten – onrealistisch. Het college erkent de ongelukkige timing van deze bevindingen zo vlak na het coalitieakkoord en het collegebesluit Stadsbegroting 2027-2030. Het college vindt het echter belangrijk om open naar u te zijn over deze recente bevindingen vóór u de Stadsbegroting 2027-2030 behandelt. We stellen voor om in 2027 met u, naar aanleiding van deze brief, te bespreken of invoering van een Bouwdepot nog wenselijk is. Onze gezamenlijke doelstelling om (dreigend) dak- en/of thuisloze jongeren zoveel mogelijk te ondersteunen naar een solide toekomst blijft immers onveranderd. Zo informeren we u binnenkort over de pilot Wonen Eerst Jongvolwassenen.

[2] Dit is de term voor het ‘basisinkomen’ dat de Bouwdepotjongeren ontvangen.

We gaan ervan uit hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. We beschouwen de motie ‘Bouwen aan kansen voor iedereen’ hiermee als afgedaan.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester